

Η αποικιοκρατία είναι σύστημα - JEAN PAUL SARTRE!

Θα ήθελα να σας προειδοποιήσω να έχετε το νου σας εναντίον σε αυτό που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί «νεοαποικιοκρατική σύγχυση». Οι νεοαποικιοκρατίες θεωρούν ότι υπάρχουν κάποιοι καλοί αποικιοκράτες και κάποιοι πολύ σατανικοί, και ότι φταίνε οι δεύτεροι για το γεγονός ότι η κατάσταση των αποικιών έχει επιδεινωθεί. Η σύγχυση αυτή βασίζεται στα ακόλουθα: σας πηγαίνουν σε μια περιήγηση στην Αλγερία, σας δείχνουν υποχρεωτικά την ακραία φτώχεια των ανθρώπων, σας λένε για την ταπείνωση που υποφέρουν οι Μουσουλμάνοι στα χεριά των σατανικών αποικιοκρατών. Και στην συνέχεια όταν έχετε πραγματικά εξοργιστεί, προσθέτουν: «αυτός είναι ο λόγος που εξηγεί γιατί οι καλύτεροι Αλγερινοί έχουν πάρει τα όπλα: δεν άντεχαν άλλο». Εάν συνεχίσουν με τον σωστό τρόπο, επιστρέφετε στο σπίτι σας πεπεισμένοι:

Πρώτον, ότι το Αλγερινό πρόβλημα είναι *πρώτα απ'όλα* οικονομικό. Είναι ένα ζήτημα παροχής, μέσω νομικών μεταρρυθμίσεων, τροφής για εννέα εκατομμύρια ανθρώπους.

Δεύτερον, στην συνέχεια, ότι το πρόβλημα είναι *κοινωνικό*: οι αριθμοί των σχολείων και των γιατρών πρέπει να αυξηθούν.

Τρίτον, ότι πρόβλημα είναι, τελικά, *ψυχολογικό*: θυμάστε τον De man και το «κόμπλεξ κατωτερότητας» της εργατικής τάξης. Είχε ανακαλύψει ταυτόχρονα το κλειδί για τον «αθαγενή χαρακτήρα»: κακομεταχειρισμένος, υποσιτισμένος, αναλφάβητος, ο Αλγερινός έχει ένα κόμπλεξ κατωτερότητας στην σχέση του με τους αφέντες του. Με την δράση επί των τριών αυτών παραγόντων θα καθησυχαστεί: εάν έχει αρκετή τροφή ώστε να ικανοποιήσει την πείνα του, εάν έχει εργασία και μπορεί να διαβάσει, δεν θα υποφέρει πλέον την ντροπή πως είναι υπ-άνθρωπος και θα ανακαλύψει ξανά την παλιά Γάλλο-Μουσουλμανική αδελφότητα.

Αλλά πάνω απ' όλα να μην βάλουμε την *πολιτική* σε αυτά. Η πολιτική είναι αφηρημένη: τι σημασία έχει το δικαίωμα στην ψήφο αν πεθαίνεις από την πείνα; Εκείνοι που έρχονται για να μας πουν για ελεύθερες εκλογές, για την Συνταγματική Συνέλευση, για την Αλγερινή ανεξαρτησία, είναι αγκιτάτορες ή ταραχοποιοί που συσκοτίζουν μόνο το θέμα.

Αυτό είναι το επιχείρημα. Σε όλα αυτά οι εκπρόσωποι του FLN έχουν απαντήσει: «ακόμη κι αν ήμασταν ευτυχισμένοι κάτω από τις Γαλλικές ξιφολόγχες, θα πολεμούσαμε». Έχουν δίκιο. Και πράγματι πρέπει να πάει κάνεις παραπέρα απ' αυτούς: κάτω από τις Γαλλικές ξιφολόγχες, δεν μπορούν παρά να είναι δυστυχισμένοι. Αληθεύει ότι η πλειοψηφία των Αλγερινών ζουν κάτω από ανυπόφορη φτώχεια: αλλά αληθεύει επίσης ότι οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις δεν μπορούν να εφαρμοστούν ούτε από καλούς αποικιοκράτες ούτε από την ίδια την Γαλλία, εφόσον προτίθεται να διατηρήσει την κυριαρχία της στην Αλγερία. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές αφορούν τους ίδιους τους Αλγερινούς και μόνο, όταν έχουν πια κατακτήσει την ελευθερία τους.

Το γεγονός είναι ότι η αποικιοκρατία δεν είναι ούτε μια σειρά τυχαίων περιστατικών ούτε το στατιστικό αποτέλεσμα χιλιάδων ατομικών επιλογών. Είναι ένα σύστημα που τέθηκε σε εφαρμογή στα μισά του δεκάτου ένατου αιώνα περίπου, άρχισε να καρποφορεί το 1880 περίπου, άρχισε να παρακμάζει μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, και στρέφεται σήμερα ενάντια στο αποικιοκρατικό έθνος.

Αυτό είναι που θα ήθελα να σας δείξω σχετικά με την Αλγερία, η οποία είναι, αλίμονο, το σαφέστερο και πιο ευανάγνωστο παράδειγμα του αποικιοκρατικού συστήματος. Θα ήθελα να σας δείξω την ισχύ του αποικιοκρατικού συστήματος, την εσωτερική του αναγκαιότητα, τον τρόπο με τον οποίο σκόπευε να μας οδηγήσει εκεί ακριβώς που βρισκόμαστε τώρα και τον τρόπο με τον οποίο οι αγνότερες των προθέσεων, εάν εμπλακούν στον κολασμένο αυτό κύκλο, διαφθείρονται μεμιάς.

Γιατί δεν αληθεύει ότι υπάρχουν καλοί *αποικιοκράτες*[1] και άλλοι που είναι σατανικοί. Υπάρχουν *αποικιοκράτες* και αυτό είναι όλο. Όταν το κατανοήσουμε αυτό, θα καταλάβουμε γιατί έχουν δίκιο οι Αλγερινοί να επιτίθενται, *πρώτα απ' όλα πολιτικά*, σε αυτό το οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό σύστημα και γιατί η απελευθέρωσή τους, και επίσης *εκείνη της Γαλλίας*, μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της καταστροφής της αποικιοκρατίας.

Το σύστημα δεν επιβλήθηκε από μόνο του. Στην πραγματικότητα ούτε η μοναρχία του Ιουλίου ούτε η Δεύτερη Δημοκρατία πραγματικά δεν ήξεραν τι να κάνουν με την κατακτημένη Αλγερία.

Σκεφτήκαν να την μετατρέψουν σε αποικία εποίκων. Ο Bugeaud σκέφτηκε μια «Ρωμαϊκού τύπου» αποίκηση. Τεράστιες εκτάσεις θα δίνονταν στους αποστρατευμένους στρατιώτες της Στρατιάς της Αφρικής. Η πρόταση του δεν εισακούστηκε.

Ήθελαν να διοχετεύσουν στην Αφρική τους πλεονάζοντες πληθυσμούς των Ευρωπαϊκών χωρών, τους φτωχότερους αγρότες της Γαλλίας και της Ισπανίας: για τον «συρφετό» αυτό δημιουργήθηκαν μερικά χωριά γύρω από το Αλγέρι, την Κωνσταντίνη και το Οράν. Οι περισσότεροι από αυτούς αποδεκατιστήκαν από ασθένειες.

Μετά το 1848 επιχείρησαν να εγκαταστήσουν – θα ήταν καλύτερο να πω «προσθέσουν» - ανέργους εργάτες, η παρουσία των οποίων ανησυχούσε τις «δυνάμεις του νομού και της τάξης». Από τους 20.000 χειρώνακτες που μεταφερθήκαν στην Αλγερία, η πλειοψηφία αφανίστηκε από τον πυρετό και την χολέρα· οι επιζήσαντες κατάφεραν να επαναπατριστούν.

Στην τροπή αυτή ο αποικιοκρατικός σχεδιασμός παράμεινε διστακτικός. Πηρέ σαφέστερη μορφή κατά την διάρκεια της Δεύτερης Αυτοκρατορίας, ως αποτέλεσμα του βιομηχανικού και εμπορικού επεκτατισμού. Μια μετά την άλλη, δημιουργήθηκαν οι μεγάλες αποικιοκρατικές εταιρείες:

1863: *SocietedeCreditFoncieretdeBanque* (Τραπεζική και Κτηματομεσιτική Πιστωτική Εταιρεία)·

1865: *Societe Marseillaise de Credit* (Πιστωτική Εταιρεία Μασσαλίας) ·

Compagnie des Minerais de fer de Mokta (Εταιρεία Μεταλλευμάτων Motta) ·

Societe Generale des Transports maritimes a vapeur (Εταιρεία Γενικών Ατμοπλοϊκών Μεταφορών).

Την φορά αυτή ήταν ο καπιταλισμός ο ίδιος που έγινε αποικιοκράτης. Ο Jules Ferry θα γίνονταν ο θεωρητικός του νέου αυτού αποικιοκρατισμού:

Είναι στα συμφέροντα της Γαλλίας, η οποία ήταν πάντα πλημμυρισμένη με κεφάλαια και τα έχει εξάγει σε χώρες του εξωτερικού σε σημαντικές ποσότητες, να αναλογιστεί το αποικιοκρατικό ερώτημα από αυτή την γωνία. Για χώρες σαν την δική μας οι οποίες, από την φύση της βιομηχανίας τους ακριβώς, μέλλουν να είναι μεγάλοι εξαγωγείς, το ερώτημα αφορά ακριβώς τα σημεία πώλησης... Όπου υπάρχει η πολιτική επικυριαρχία, υπάρχει επίσης η επικυριαρχία στα προϊόντα, η οικονομική επικυριαρχία.

Βλέπετε λοιπόν, ότι δεν ήταν ο Λένιν που όρισε πρώτος τον αποικιοκρατικό ιμπεριαλισμό· ήταν ο Jules Ferry, εκείνη η «σπουδαία φιγούρα» της Τρίτης Δημοκρατίας.

Και βλέπετε επίσης ότι ο υπουργός αυτός είναι σύμφωνος με τον *fellagha*[2] του 1956: διακήρυττε η «πολιτική πρώτα!» την όποια θα αναλάμβαναν ενάντια στους αποικιοκράτες τρία τέταρτα του αιώνα αργότερα.

Πρώτα απ' όλα κατατροπώστε την αντίσταση, διαστρεβλώστε την ρητορική της, υποτάξτε, τρομοκρατήστε. Μόνο τότε θα εφαρμοστεί το οικονομικό σύστημα.

Και από τι αποτελείται αυτό; Την δημιουργία βιομηχανιών στην κατεκτημένη χώρα; Καθόλου· το κεφάλαιο από το οποίο η Γαλλία έχει «πλημμυρίσει» δεν θα επενδυθεί στις υπανάπτυκτες χώρες· τα κέρδη θα είναι αβέβαια, τα έσοδα θα αργήσουν πολύ να εισπραχθούν· τα πάντα πρέπει να κατασκευαστούν, να εξοπλιστούν. Και, ακόμη κι αν αυτό μπορούσε να συμβεί, ποιο θα ήταν το νόημα στην δημιουργία ανταγωνισμού για την παραγωγή της Γαλλίας; Ο Ferry είναι εξαιρετικά σαφής: το κεφάλαιο δεν θα εγκαταλείψει την Γαλλία, θα επενδυθεί απλά σε νέες βιομηχανίες οι οποίες θα πουλήσουν τα κατασκευασμένα προϊόντα τους στην αποικιοκρατούμενη χώρα. Το άμεσο αποτέλεσμα ήταν η εγκαινίαση της Ένωσης Δασμών (1884). Η Ένωση αυτή υφίσταται ως σήμερα: διασφαλίζει ότι η βιομηχανία της Γαλλίας, παραλυμένη στην διεθνή αγορά από ιδιαίτερα ψηλές τιμές, διατηρεί το μονοπώλιο της Αλγερινής αγοράς.

Αλλά σε ποιον τότε ανέμενε η νέα αυτή βιομηχανία να πουλήσει τα προϊόντα της; Στους Αλγερινούς; Αδύνατον: που θα έβρισκαν τα χρήματα για να τα αγοράσουν; Συνεπακόλουθο του αποικιοκρατικού αυτού ιμπεριαλισμού είναι ότι η καταναλωτική δύναμη πρέπει να δημιουργηθεί στις αποικίες. Και, σαφώς, είναι οι έποικοι που θα ωφεληθούν από όλα τα προνόμια και που θα μετατραπούν σε δυνητικούς αγοραστές. Ο έποικος είναι πάνω απ' όλα ένας τεχνητός καταναλωτής, δημιουργημένος στο εξωτερικό από τον καπιταλισμό που αναζητεί νέες αγορές.

Από τις αρχές του 1900 ήδη, ο Peyerimhoff τόνισε το νέο αυτό χαρακτηριστικό της «επίσημης» αποικιοκρατίας: «Άμεσα ή όχι, η ιδιοκτησία του έποικου του έχει δοθεί δωρεάν από το Κράτος ή έχει δει παραχωρήσεις να του προσφέρονται σε καθημερινή βάση. Μπροστά στα μάτια του η κυβέρνηση έχει κάνει θυσίες για ατομικά συμφέροντα κατά πολύ μεγαλύτερα από εκείνα στα όποια θα συναινούσε σε παλιότερες πλήρως ανεπτυγμένες χώρες».

Εδώ η δεύτερη πλευρά του αποικιοκρατικού δίπτυχου φανερώνεται ξεκάθαρα: προκειμένου να είναι αγοραστής, ο έποικος πρέπει να είναι πωλητής. Σε ποιον θα πουλάει; Στους ανθρώπους στην Γαλλική ενδοχώρα. Και τι μπορεί να πουλήσει χωρίς βιομηχανία; Διατροφικά προϊόντα και πρώτες ύλες. Την φορά αυτή υπό την αιγίδα του Υπουργού Ferry και του θεωρητικού Leroy – Beauliéu, το αποικιοκρατικό status εδραιώνεται.

Και ποιες είναι οι «θυσίες» που το Κράτος κάνει για τον έποικο, τον άνθρωπο αυτό, τον λατρεμένο των θεών και των εξαγωγέων; Η απάντηση είναι απλή: θυσιάζει την ιδιοκτησία των Μουσουλμάνων για αυτόν.

Γιατί τυχαίνει έτσι: για την ακρίβεια, το φυσικό προϊόν της αποικιοκρατούμενης χώρας καλλιεργείται στην γη και ότι η γη αυτή ανήκει στον «θαγανή» πληθυσμό. Σε κάποιες αραιοκατοικημένες περιοχές, με μεγάλα ακαλλιέργητα εδάφη, η υφαντική της είναι λιγότερο προφανής: αυτό που βλέπετε είναι στρατιωτική κατοχή και εξαναγκαστική κατοχή. Αλλά στην Αλγερία, όταν έφτασαν τα Γαλλικά στρατεύματα, *όλη η εύφορη γη ήταν καλλιεργημένη*. Η αποκαλούμενη ανάπτυξη βασίστηκε έτσι σε μια λεηλασία των κατοίκων που κράτησε έναν αιώνα. Η ιστορία της Αλγερίας είναι η προοδευτική συσσώρευση της Ευρωπαϊκής ιδιοκτησίας γης εις βάρος της Αλγερινής ιδιοκτησίας.

Και κάθε μέθοδος ήταν θεμιτή.

Στην αρχή η ελαχιστότατη εκδήλωση αντίστασης χρησιμοποιήθηκε ως δικαιολογία κατάσχεσης ή επίσχεσης. Ο Bugeaud θα έλεγε: «Η γη πρέπει να είναι εύφορη· ελάχιστη σημασία έχει το σε ποιον ανήκει».

Η εξέγερση του 1871 ήταν πολύ χρήσιμη· εκατοντάδες χιλιάδων εκτάρια πάρθηκαν από τους αφανισμένους.

Αλλά υπήρχε η πιθανότητα ότι αυτό δεν θα αρκούσε. Έτσι αποφασίσαμε να προσφέρουμε ένα ελκυστικό δώρο στους Μουσουλμάνους: τους δώσαμε τον ποινικό μας κώδικα.

Και γιατί όλη αυτή η γενναιοδωρία; Επειδή η φυλετική ιδιοκτησία ήταν συνήθως συλλογική και εμείς θέλαμε να την τεμαχίσουμε ώστε να επιτρέψουμε στους κερδοσκόπους της γης να την εξαγοράσουν κομμάτι.

Το 1873, οι ελεγκτές επίτροποι ανέλαβαν την αποστολή της μετατροπής των αχανών κοινών κτημάτων σε ένα παζλ ατομικών ιδιοκτησιών. Με κάθε κληρονομιά έφτιαζαν *μετοχές* οι οποίες προσφέρθηκαν σε κάθε σχετιζόμενο. Κάποιες από αυτές τις μετοχές ήταν εικονικές. Στο *douar* του Χαράρ, ο ερευνητής επίτροπος βρήκε 55 δικαιούχους για 8 εκτάρια.

Αρκούσε η διαφορά ενός από αυτούς τους δικαιούχους και θα απαιτούσε μερίδιο. Η μακρόχρονη και συγκεχυμένη Γαλλική διαδικασία κατέστρεψε όλους τους συνιδιοκτήτες· οι χρηματιστές των Ευρωπαϊκών αγορών αγόρασαν τότε το σύνολο των μετοχών από αυτούς για ψίχουλα.

Αληθεύει ότι στις δικές μας περιοχές έχουμε δει φτωχούς αγρότες, κατεστραμμένους από την συσσώρευση της γης και την μηχανοποίηση, να πωλούν τα κτήματα τους και να ενώνονται με το αστικό προλεταριάτο. Αλλά τουλάχιστον ο αδυσώπητος αυτός νόμος του καπιταλισμού δεν συνοδεύτηκε από την κλοπή με την ακριβέστερη έννοια του όρου. Εδώ, προμελετημένα, με κυνισμό, επέβαλλαν έναν ξένο κωδικό στους Μουσουλμάνους επειδή γνώριζαν ότι ο κώδικας αυτός δεν μπορούσε να εφαρμοστεί σε αυτούς και ότι δεν θα είχε άλλη συνέπεια από την καταστροφή των εσωτερικών δομών της Αλγερινής κοινωνίας. Αν ο σχεδιασμός τους συνεχιζόταν στον εικοστό αιώνα με την τυφλή αναγκαιότητα του νόμου των οικονομικών, αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το Γαλλικό Κράτος είχε κτηνωδώς και τεχνηέντως δημιουργήσει τις συνθήκες του καπιταλιστικού φιλελευθερισμού σε μια γεωργική και φεουδαρχική χώρα. Αυτό δεν εμπόδισε τους ρήτορες στην Εθνοσυνέλευση, πολύ πρόσφατα, από το να κομπάζουν πως η εξαναγκασμένη υιοθέτηση του ποινικού κώδικα μας από την Αλγερία αποτελεί «ένα από τα πλεονεκτήματα του Γαλλικού πολιτισμού».

Εδώ τα αποτελέσματα του σχεδιασμού: Το 1850, τα εδάφη των εποίκων ήταν 115.000 εκτάρια. Το 1900, ήταν 1.600.000· το 1950, ήταν 2.703.000.

Σήμερα, 2.703.000 εκτάρια ανήκουν σε Ευρωπαίους ιδιοκτήτες· στο Γαλλικό Κράτος ανήκουν 11 εκατομμύρια στην μορφή της «Κρατικής-ιδιοκτησίας γης»· 7 εκατομμύρια εκτάρια έχουν αφηθεί στους Αλγερινούς. Εν ολίγοις, έχει χρειαστεί ένας μόλις αιώνας για την έξωση τους από τα δυο τρίτα της γης τους. Ο συσσωρευτικός νόμος, επιπλέον, εν μέρει στράφηκε εναντίον των μικρών αποικιστών. Σήμερα, για 6.000 γαιοκτήμονες τα ακαθάριστα γεωργικά έσοδα ξεπερνούν τα 10 εκατομμύρια φράγκα· κάποιες από αυτές φθάνουν στα 1.000 εκατομμύρια. Το αποικιοκρατικό σύστημα έχει τεθεί σε εφαρμογή: το Γαλλικό Κράτος δίνει την Αραβική γη στους εποίκους ώστε να δημιουργήσει σε αυτούς μια καταναλωτική δύναμη που θα επιτρέψει στους Γάλλους βιομηχάνους να τους πουλήσουν τα προϊόντα τους· οι έποικοι πωλούν τα φρούτα της κλεμμένης αυτής γης στις αγορές της Γαλλίας.

Από το σημείο αυτό και μετά, το σύστημα αυτοτροφοδοτείται· λειτουργεί απρόσκοπτα· θα παρατηρήσουμε όλες τις συνέπειες του και θα τις δούμε να γίνονται όλο και πιο φορτικές.

Πρώτα, με την Υαλοποίηση και τον τεμαχισμό της ιδιοκτησίας, η δομή της παλιάς φυλετικής κοινωνίας διασπάστηκε χωρίς να αντικατασταθεί με κάτι άλλο. Η καταστροφή του πλαισίου αυτού ενθαρρύνθηκε συστηματικά: πρώτα γιατί κατέστειλε τις

δυνάμεις της αντίστασης και αντικατέστησε την συλλογική ισχύ με μια χούφτα ατόμων· στην συνέχεια επειδή δημιούργησε εργασία (τουλάχιστον στον βαθμό που η αγροτική καλλιέργεια δεν ήταν μηχανοποιημένη). Η εργατική αυτή δύναμη μόνο αντισταθμίζει τα μεταφορικά έξοδα, διατηρεί από μόνη της τα περιθώρια κέρδους των αποικιοκρατικών εταιρειών έναντι των οικονομιών στην Γαλλία όπου τα παραγωγικά έξοδα μειώνονται διαρκώς. Έτσι η αποικιοκρατία έχει μετατρέψει τον Αλγερινό πληθυσμό σε ένα τεράστιο γεωργικό προλεταριάτο. Έχει ειπωθεί για τους Αλγερινούς ότι είναι οι ίδιοι άνθρωποι με εκείνους του 1830 και ότι εργάζονται στην ίδια γη· μόνο που αντί να τους ανήκει, είναι τώρα οι σκλάβοι εκείνων που την υφάρπαξαν.

Δεύτερον, εάν, τουλάχιστον, η αρχική κλοπή δεν ήταν του *αποικιοκρατικού* τύπου, θα μπορούσε ίσως να ελπίζει κάποιος ότι η μηχανοποιημένη γεωργική παραγωγή θα επέτρεπε στους ίδιους τους Αλγερινούς να αγοράζουν τα προϊόντα της γης τους φθηνότερα. Αλλά οι Αλγερινοί δεν είναι, ούτε και μπορούν να είναι, οι πελάτες των εποίκων. Ο έποικος πρέπει να εξάγει για να πληρώσει για τις εισαγωγές του: παράγει για την Γαλλική αγορά. Η λογική του συστήματος τον υποχρεώνει να θυσιάσει τις ανάγκες του ντόπιου πληθυσμού για εκείνες των Γάλλων στην Γαλλία.

Μεταξύ του 1927 και του 1932, οι αμπελώνες αυξήθηκαν κατά 173.000 εκτάρια, με το μεγαλύτερο μέρος από τα μισά να έχουν παρθεί από τους Μουσουλμάνους. Ωστόσο, οι Μουσουλμάνοι δεν πίνουν κρασί. Στην γη αυτή που κλάπηκε από αυτούς καλλιεργούσαν σιτηρά για την Αλγερινή αγορά. Την φορά αυτή δεν τους στέρησαν μόνο την γη τους· καλλιεργώντας αμπέλια εκεί, ο Αλγερινός πληθυσμός στερήθηκε την βασική τροφή του. Μισό εκατομμύριο εκτάρια, που άρθθηκαν από την πιο εύφορη γη και αφιερώθηκαν αποκλειστικά στην καλλιέργεια αμπελιών, αφαιρέθηκαν από το σύνολο για να είναι αντιπαραγωγικά και είναι σαν να έχουν αφανιστεί εντελώς για τις μάζες των Μουσουλμάνων. Και τι έγινε με τα κίτρα, που υπάρχουν σε όλα τα Μουσουλμανικά μανάβικα; Νομίζετε ότι οι *fellahs* τρώνε πορτοκάλια για επιδόρπιο;

Η συνέπεια ήταν η παραγωγή των σιτηρών να μετατοπίζεται χρόνο με τον χρόνο προς τον υπο-σαχάριο νότο. Οι άνθρωποι ανακάλυψαν, βέβαια, ότι αυτό ήταν ένα πλεονέκτημα που προσφέρθηκε από την Γαλλία. Εάν οι καλλιέργειες μετακινηθούν νότια, αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι μηχανικοί μας έχουν αρδεύσει την επαρχία ως τα όρια της ερήμου. Τέτοια ψέματα μπορούν να εξαπατήσουν τους ευκολόπιστους ή τους αδιάφορους κατοίκους της Γαλλίας, αλλά ο *fellah* γνωρίζει πολύ καλά ότι ο νότος δεν έχει αρδευτεί. Εάν υποχρεώνεται να ζήσει εκεί, αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι απωθήθηκε από τα βόρεια από την Γαλλία, την ευεργετιά του· η εύφορη γη βρίσκεται στην πεδιάδα, γύρω από τις πόλεις· η έρημος έχει αφεθεί στον εποικισμό.

Το αποτέλεσμα ήταν η συνεχής επιδείνωση της κατάστασης: η καλλιέργεια σιτηρών δεν έχει αυξηθεί τα τελευταία 70 χρόνια. Κατά την διάρκεια της περιόδου αυτής ο Αλγερινός πληθυσμός έχει τριπλασιαστεί. Και αν θελήσουμε να συνυπολογίσουμε τον υψηλό αυτό δείκτη γεννήσεων μεταξύ των πλεονεκτημάτων που προσφέρθηκαν στους Αλγερινούς από την Γαλλία, ας θυμόμαστε ότι είναι πάντα οι φτωχότεροι πληθυσμοί που έχουν τους υψηλότερους δείκτες γεννήσεων. Θα ζητήσουμε από τους Αλγερινούς να ευχαριστήσουν την χώρα μας γιατί επιτρέπει στα παιδιά τους να γεννηθούν στην φτώχεια, να ζήσουν σαν σκλάβοι και να πεθαίνουν από την πείνα; Για όσους θελήσουν ίσως να αμφισβητήσουν την αλήθεια αυτών, να τα επίσημα στοιχεία: το 1871, υπήρχαν 500 κιλά σιτηρών για κάθε κάτοικο· το 1901, 400 κιλά· το 1940, 250 κιλά· το 1945, 200 κιλά.

Ταυτόχρονα η συνέπεια της συρρίκνωσης των ατομικών ιδιοκτησιών ήταν η κατάργηση των διαδρομών μεταφοράς ζώων κτηνοτροφίας και των τελωνειακών δικαιωμάτων. Στον υπο-σαχάριο νότο, όπου έχουν περιοριστεί οι Μουσουλμάνοι κτηνοτρόφοι, οι αριθμοί των ζώων κτηνοτροφίας είναι λίγο πολύ σταθεροί. Στον βορρά, έχουν εξαφανιστεί. Πριν το 1914, η Αλγερία είχε 9 εκατομμύρια ζώων κτηνοτροφίας. Το 1950, είχαν απομείνει 4 μόλις εκατομμύρια.

Σήμερα η γεωργική παράγωγή έχει ως εξής: οι Μουσουλμάνοι παράγουν γεωργικά προϊόντα αξίας 48 δισεκατομμυρίων φράγκων· οι Ευρωπαίοι παράγουν γεωργικά προϊόντα αξίας 92 δισεκατομμυρίων φράγκων.

Εννέα εκατομμύρια άνθρωποι παρέχουν το ένα τρίτο της γεωργικής παραγωγής. Και ας μην ξεχνάμε ότι μόνο το ένα τρίτο μπορεί να καταναλωθεί από αυτούς· το υπόλοιπο πηγαίνει στην Γαλλία. Είναι κατά συνέπεια υποχρεωμένοι, με τα πρωτόγονα εργαλεία τους και την άγονη γη τους, να ταΐσουν τους εαυτούς τους. Από το μερίδιο των Μουσουλμάνων – μειώνοντας την εκ μέρους τους κατανάλωση σιτηρών σε 200 κιλά ανά άτομο – αξίας 29 δισεκατομμυρίων φράγκων, πρέπει να αφαιρεθεί για δική τους χρήση. Μεταφρασμένο σε οικογενειακούς προϋπολογισμούς, αυτό σημαίνει ότι είναι αδύνατον – για τις περισσότερες οικογένειες – να περιορίσουν τα έξοδα τους στην διατροφή. Τα τρόφιμα απορροφούν όλα τα χρήματα τους· δεν περισσεύει τίποτα για ρουχισμό, στέγαση, την αγορά σπόρων ή εργαλείων.

Και ο μοναδικός λόγος που εξηγεί την αυξανόμενη αυτή φτωχοποίηση είναι ότι η υπέροχη αποικιοκρατική γεωργία έχει εγκατασταθεί σαν καρκίνος στην καρδιά ακριβώς της χώρας και καταβροχθίζει τα πάντα.

Τρίτον, η συσσώρευση ιδιοκτησίας γης οδηγεί στην μηχανοποίηση της γεωργίας. Η ενδοχώρα της Γαλλίας αγαλλιάζει να πουλάει τα τρακτέρ της στους εποίκους. Ενώ η παραγωγικότητα των Μουσουλμάνων, περιορισμένων στα άγονα εδάφη, έχει μειωθεί κατά ένα πέμπτο, εκείνη των εποίκων έχει αυξηθεί μέρα με την μέρα για το δικό τους κέρδος και μόνο: τα αμπέλια των 1 ως

3 εκτάρια, όπου ο εκσυγχρονισμός των καλλιεργητικών μεθόδων είναι δύσκολος ή και αδύνατος, παράγουν 44 εκατόλιτρα ανά εκτάριο. Τα αμπέλια έκτασης μεγαλύτερης των 100 εκτάρια παράγουν 60 εκατόλιτρα ανά εκτάριο.

Τώρα η μηχανοποίηση γεννά την τεχνολογικά καθοδηγημένη ανεργία: οι εργάτες γης αντικαθίστανται από μηχανές. Αυτό θα είχε σημαντική αλλά περιορισμένη συνέπεια αν η Αλγερία διάθετε κάποια βιομηχανία. Αλλά το αποικιοκρατικό σύστημα της αρνείται να έχει οποιαδήποτε. Οι άνεργοι συνωστίζονται στις πόλεις όπου απασχολούνται για λίγες ημέρες σε δημόσια έργα, και στην συνέχεια παραμένουν εκεί, επειδή δεν ξέρουν που άλλο να πάνε: η απελπισμένη αυτή καθυπόταξη αυξάνεται χρόνο με τον χρόνο. Το 1953, υπήρχαν μόλις 143.000 μισθωτοί υπάλληλοι επίσημα καταγεγραμμένοι ως έχοντες εργαστεί για περισσότερες από 90 ημέρες, με αλλά λόγια μια ημέρα στις τέσσερις. Τίποτα δεν φανερώνει καλύτερα την αυξανόμενη ένταση του αποικιοκρατικού συστήματος: αρχίζει καταλαμβάνοντας την χώρα, στην συνέχεια υφαρπάζει την γη κι εκμεταλλεύεται τους πρώην ιδιοκτήτες με μισθούς λιμοκτονίας. Τότε, με την μηχανοποίηση, η φθηνή αυτή εργασία παραμένει ακριβή· τελειώνει με την στέρηση από τους ιθαγενείς το δικαίωμα τους ακριβώς στην εργασία. Το μόνο που απομένει στους Αλγερινούς να κάνουν, στην δική τους γη, σε μια εποχή μεγάλης ευημερίας, είναι να πεθαίνουν από την πείνα.

Γνωρίζουν όλοι εκείνοι στην Γαλλία που τολμούν να διαμαρτύρονται πως οι Αλγερινοί τους στερούν τις δουλειές ότι το 80 τοις εκατό από αυτούς στέλνουν τους μισθούς τους στις οικογένειες τους, και ότι ενάμιση εκατομμύριο που έχουν παραμείνει στα douar ζουν αποκλειστικά με τα χρήματα που τους στέλνουν οι 400.000 αυτοεξόριστοι; Και αυτό επίσης αποτελεί μια αναπόφευκτη συνέπεια του συστήματος· οι Αλγερινοί υποχρεώνονται να αναζητήσουν στην Γαλλία εργασίες που η Γαλλία τους αρνείται στην Αλγερία.

Για το 90 τοις εκατό των Αλγερινών, η αποικιοκρατική εκμετάλλευση είναι μεθοδική και αυστηρή: εξορισμένοι από τα εδάφη τους, περιορισμένοι σε άγωνα γη, υποχρεωμένοι να εργάζονται για εξευτελιστικούς μισθούς, ο φόβος της ανεργίας αποθαρρύνει τις εξεγέρσεις τους· οι απεργοί φοβούνται ότι απεργοσπάστες θα στρατολογηθούν από τους ανέργους. Ως αποτέλεσμα ο αποικιοκράτης είναι βασιλιάς: δεν επιστρέφει τίποτα που η πίεση από τις μάζες έχει καταφέρει να αποσπάσει από τα αφεντικά στην Γαλλία: καμία μισθολογική αύξηση, καθόλου συλλογικές συμβάσεις, καθόλου οικογενειακά επιδόματα, καθόλου κοινωνικά συσσίτια, καμία εργατική κατοικία. Τέσσερις τοίχοι αποξηραμένης λάσπης, ελάχιστο ψωμί, μερικά σύκα, δέκα ώρες εργασίας την ημέρα: εδώ οι μισθοί αποτελούν το ελάχιστο αναγκαίο για την ανάκτηση της δύναμης για την εργασία της επόμενης.

Αυτή είναι η εικόνα. Μπορούμε τουλάχιστον να βρούμε κάποια ανακούφιση από την φτώχεια αυτή που δημιουργείται συστηματικά από τους Ευρωπαίους σφετεριστές σε εκείνα τα προνομία που χαρακτηρίζονται έμμεσα μετρήσιμα, στα δημόσια έργα και τα προγράμματα βελτίωσης, υγιεινής, παιδείας; Εάν διαθέταμε αυτή την παρηγοριά, ίσως να μπορούσαμε να διατηρήσουμε κάποια ελπίδα. Ίσως κάποιες δικονομικά επιλεγόμενες μεταρρυθμίσεις... Αλλά όχι, το σύστημα είναι ανελέητο. Εξαιτίας του ότι η Γαλλία, από την πρώτη κιόλας ημέρα, έχει εκδιώξει από τα σπίτια τους και περιθωριοποιήσει τους Αλγερινούς, τους έχει μεταχειριστεί σαν ένα σύνολο που δεν μπορεί να ενσωματωθεί, ολόκληρος ο Γαλλικός σχεδιασμός στην Αλγερία έχει υλοποιηθεί για το κέρδος των αποικιοκρατών.

Δεν θα αναφερθώ στα αεροδρόμια και τα λιμάνια. Έχουν καμία άλλη αξία αυτά για τον *fellah* πέραν της χρήσης τους για να πάει να πεθάνει από την πείνα και το κρύο στις φτωχότερες συνοικίες του Παρισιού;

Οι δρόμοι ίσως; Συνδέουν τις μεγάλες πόλεις με τα Ευρωπαϊκής ιδιοκτησίας αγροκτήματα και τις κρατικοποιημένες ζώνες. Μόνο που δεν κατασκευάστηκαν για να διευκολύνουν τους Αλγερινούς να φθάνουν στα σπίτια τους. Η απόδειξη;

Την βραδιά της 8ης προς 9η Σεπτεμβρίου του 1954, ένας σεισμός ισοπέδωσε τις περιοχές της Orleansville και του Bas-Chelif. Οι εφημερίδες ανέφεραν 39 νεκρούς Ευρωπαίους και 1.370 Γάλλους Μουσουλμάνους. Τώρα, μεταξύ των νεκρών, 400 *ανακαλύφθηκαν* τρεις μόλις ημέρες μετά την καταστροφή. Κάποια douar έλαβαν ανθρωπιστική βοήθεια έξι ημέρες μετά. Η δικαιολογία των ομάδων διάσωσης συνιστά την καταδίκη της Γαλλικής επιχείρησης: «Τι περιμένατε; Ήταν πολύ μακριά από τους δρόμους»!

Η υγιεινή έστω; Η δημόσια υγεία; Μετά τον σεισμό στην Orleansville, η κυβέρνηση θέλησε να διερευνήσει την κατάσταση των douar. Εκείνα που επιλέχθηκαν, τυχαία, βρίσκονταν 30 ή 40 χιλιόμετρα από την πόλη και τα επισκεπτόταν ο επικεφαλής της ιατρικής βοήθειας γιατρός *δύο μόλις φορές τον χρόνο*.

Ενώ όσον αφορά την φημισμένη κουλτούρα μας, ποιος ξέρει αν οι Αλγερινοί ήθελαν πραγματικά να την αποκτήσουν; Αυτό που είναι σίγουρο πάντως είναι ότι αρνηθήκαμε να τους την προσφέρουμε. Δεν θα το πάω τόσο μακριά ώστε να ισχυριστώ ότι ήμασταν τόσο κυνικοί όσο εκείνη η νότια πολιτεία στις Ηνωμένες Πολιτείες που με νόμο, ο οποίος ίσχυε μέχρι τις αρχές του δεκάτου ένατου αιώνα, απαγόρευε στους ανθρώπους να διδάσκουν στους μαύρους σκλάβους την γραφή και την ανάγνωση – *οι παραβάτες τιμωρούνταν με πρόστιμο*. Αλλά θελήσαμε να μετατρέψουμε τους «Μουσουλμάνους αδελφούς» μας σε έναν πληθυσμό αναλφάβητων. Ακόμα και σήμερα το 80 τοις εκατό των Αλγερινών είναι αναλφάβητοι. Δεν θα ήταν τόσο άσχημα αν τους είχαμε απλά απαγορεύσει να χρησιμοποιούν την γλώσσα μας. Αλλά μια απαραίτητη πτυχή του αποικιοκρατικού συστήματος είναι ότι

επιχειρεί να απαγορεύσει στους αποικιοκρατούμενους ανθρώπους τον δρόμο της ιστορίας· καθώς τα εθνικιστικά προστάγματα, στην Ευρώπη, έχουν πάντα βασιστεί στην γλωσσική ενότητα, οι Μουσουλμάνοι στερήθηκαν την χρήση ακόμη και της δικής τους γλώσσας. Από το 1830, η Αραβική γλώσσα θεωρούταν ξένη γλώσσα στην Αλγερία· μιλιέται ακόμα, αλλά επιβιώνει με δυσκολία ως γραπτή γλώσσα. Και αυτό δεν είναι όλο: προκειμένου να διατηρηθεί ο κατακερματισμός των Αράβων, η Γαλλική διοίκηση κατέσχεσε την θρησκεία τους· στρατολόγησε ηγέτες της Ισλαμικής θρησκείας μεταξύ των έμμισθων υπάλληλων της. Έχει συντηρήσει τις πιο ποταπές προκαταλήψεις επειδή διαιρούν. Ο διαχωρισμός της Εκκλησίας από το Κράτος είναι ένα δημοκρατικό προνόμιο, μια πολυτέλεια που αξίζει για την Γαλλία μόνο. Στην Αλγερία, η Γαλλική Δημοκρατία δεν μπορεί να επιτρέψει στον εαυτό της να είναι δημοκρατική. Συντηρεί την πολιτισμική άγνοια και τις πεποιθήσεις του φεουδαρχικού συστήματος, αλλά καταπιέζει τις δομές και τα έθιμα που επιτρέπουν σε ένα ζωντανό φεουδαρχικό σύστημα να είναι, *παρ' όλα αυτά*, μια ανθρώπινη κοινωνία· επιβάλλει έναν ατομιστικό και φιλελεύθερο νομικό κώδικα προκειμένου να καταστρέψει τα πλαίσια και την ανάπτυξη της Αλγερινής κοινότητας, αλλά διατηρεί τα φέουδα που αντλούν την ισχύ τους από τον κώδικα αυτόν και που κυβερνούν εκ μέρους της. Με μια λέξη, *κατασκευάζει «ιθαγενείς»* με μια διπλή κίνηση που τους διαχωρίζει από την αρχαϊκή τους κοινότητα αποδίδοντας σε αυτούς ή διατηρώντας, *στην αποξένωση του φιλελεύθερου ατομικισμού*, μια νοοτροπία ο αρχαϊσμός της οποίας μπορεί να διαγωνιστεί μόνο σε σχέση με τον αρχαϊσμό της ίδιας της κοινωνίας. Δημιουργεί *μάζες* αλλά τους αποτρέπει από το να εξελιχθούν σε συνειδητό προλεταριάτο προκαλώντας τους σύγχυση με την καρικατούρα της ίδιας τους της ιδεολογίας.

Στο σημείο αυτό επιστρέφω στον συνομιλητή μας από την αρχή της ομιλίας, στον καλόκαρδο ρεαλιστή που μας πρότεινε μαζικές μεταρρυθμίσεις, λέγοντας: «Η οικονομία πρώτα!» Του απαντώ: «Ναι, ο *fellah* πεθαίνει από την πείνα, ναι, στερείται τα πάντα: γη, εργασία και παιδεία· ναι, υποφέρει από ασθένειες· ναι, η τωρινή κατάσταση της Αλγερίας συγκρίνεται με την χειρότερη φτώχεια στην Άπω Ανατολή. Και όμως είναι αδύνατον να ξεκινήσουν οικονομικές μεταμορφώσεις επειδή η φτώχεια και η απελπισία των Αλγερινών είναι η άμεση και αναγκαία συνέπεια της αποικιοκρατίας και δεν θα απαλλαχθούν από αυτά εφόσον η αποικιοκρατία διαρκεί. Αυτό είναι που γνωρίζουν *όλοι* οι συνειδητοποιημένοι Αλγερινοί. Και συμφωνούν *όλοι* με τα λόγια εκείνου του Μουσουλμάνου που είπε: «Ένα βήμα μπροστά, δυο πίσω. Αυτή είναι η αποικιοκρατική μεταρρύθμιση».

Είναι επειδή το σύστημα από την ίδια του την φύση καταστρέφει ακοπίαστα κάθε προσπάθεια ανάπτυξης· μπορεί να συντηρηθεί μόνο με το να γίνεται σκληρότερο και πιο απάνθρωπο κάθε μέρα. Ας υποθέσουμε ότι η ενδοχώρα της Γαλλίας προτείνει κάποια μεταρρύθμιση. Τρεις είναι οι πιθανές εκδοχές:

Πρώτη, η μεταρρύθμιση μετατρέπεται αυτόματα σε πλεονέκτημα του αποικιοκράτη, και του αποικιοκράτη *μόνο*. Για να αυξηθεί η παραγωγή της γης, κατασκευάστηκαν φράγματα και ολόκληρο το αρδευτικό σύστημα. Αλλά όπως γνωρίζετε, το νερό μπορεί να τροφοδοτήσει μόνο την γη στις πεδιάδες. Τώρα, τα εδάφη αυτά ήταν πάντα τα καλύτερα στην Αλγερία και οι Ευρωπαίοι τα έχουν σφετεριστεί. Το κείμενο του νόμου Martin αναγνωρίζει ότι τρία τέταρτα της αρδευόμενης γης ανήκουν στους αποικιοκράτες. Προσπαθήστε απλά να αρδεύσετε τον υπο-σαχάρειο νότο!

Δεύτερη, έχει αλλοτριωθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να έχει καταστεί αναποτελεσματική. Το status της Αλγερίας είναι τερατώδες. Μήπως η Γαλλική κυβέρνηση περίμενε ότι θα προκαλέσει σύγχυση στον Μουσουλμανικό πληθυσμό αποδίδοντας του την δυο συνδριάσεων Εθνοσυνέλευση; Αυτό που είναι βέβαιο είναι ότι δεν του δόθηκε καν η δυνατότητα να φέρει την σύγχυση αυτή σε κάποιο τέλος. Οι αποικιοκράτες δεν ήθελαν καν να δώσουν στους ιθαγενείς την ευκαιρία να συγχυστούν. Ακόμα και αυτό ήταν υπερβολικό για αυτούς· βρήκαν ότι ήταν πολύ απλούστερο να νοθεύσουν τις εκλογές δημόσια. Και, σύμφωνα με την άποψη τους, είχαν απόλυτο δίκιο. Όταν δολοφονείς ανθρώπους, είναι καλύτερα να τους φιμώνεις πρώτα. Αυτή είναι η αποικιοκρατία, την οποία ενσαρκώνουν, στρεφόμενοι στην νεοαποικιοκρατία για να την απαλλάξουν από τις επικίνδυνες συνέπειες της.

Τρίτη, έχει αφεθεί σε λανθάνουσα κατάσταση με την συνένοχη της διοίκησης. Σύμφωνα με τον νόμο Martin, αποζημιώνοντας για την πρόσθετη αξία που απέκτησε η γη τους μετά την άρδευση, οι αποικιοκράτες θα παραχωρούσαν κάποια κομμάτια της γης στο Κράτος. Το Κράτος θα *πωλούσε* τα κομμάτια αυτά στους Αλγερινούς οι οποίοι θα είχαν το δικαίωμα να αποπληρώσουν τα χρέη τους σε διάστημα 25 ετών. Βλέπετε λοιπόν ότι ήταν μια ήπια μεταρρύθμιση· ήταν απλά ένα ζήτημα επιστροφής μέσω της πώλησης σε ελάχιστους ιθαγενείς της γης που είχε κλαπεί από τους γονείς τους. Έτσι οι αποικιοκράτες δεν θα έχαναν ούτε ένα φράγκο.

Ωστόσο για αυτούς το θέμα δεν είναι να μην ζημιωθούν μόνο· πρέπει να βγάζουν πάντα περισσότερα. Συνηθισμένοι καθώς είναι για εκατό χρόνια στις «θυσίες» που η ενδοχώρα έκανε *για αυτούς*, δεν μπορούσαν να ανεχθούν ότι τέτοιες θυσίες ίσως να ευνοούσαν τους ιθαγενείς. Αποτέλεσμα: ο νόμος Martin μπήκε στο συρτάρι.

Θα καταλάβετε την νοοτροπία των αποικιοκρατών εάν αναλογιστείτε την τύχη που επεφύλαξαν στις «γεωργικές υπηρεσίες για την τεχνική εκπαίδευση των Μουσουλμάνων αγροτών». Ο θεσμός αυτός, δημιουργημένος στα χαρτιά στο Παρίσι, δεν είχε άλλο σκοπό από την μερική βελτίωση της παραγωγικότητας του *fellah*: τόσο ώστε να μην πεθάνει από την πείνα. Αλλά οι νεοαποικιοκρατίες στην ενδοχώρα της Γαλλίας δεν συνειδητοποίησαν ότι αυτό στρέφονταν ευθέως εναντίον στο σύστημα: για να υπάρχει άφθονο Αλγερινό εργατικό δυναμικό, ο *fellah* όφειλε να συνεχίσει να παράγει ελάχιστα και για υψηλές τιμές. Εάν η τεχνική εκπαίδευση διαδίδονταν ευρέως, οι εργάτες γης δεν θα μειώνονταν και δεν θα γίνονταν πιο απαιτητικοί· Δεν θα εμφανίζονταν η

απειλή του ανταγωνισμού με τους Μουσουλμάνους γαιοκτήμονες; Και τότε, πάνω απ' όλα, η παιδεία, όποια κι αν είναι αυτή και απ' όπου κι αν προέρχεται, είναι ένα εργαλείο χειραφέτησης. Οι ακροδεξιές κυβερνήσεις της Γαλλίας το γνωρίζουν τόσο καλά αυτό ώστε να αρνούνται την παροχή της ακόμη και στους αγρότες, στην Γαλλία. Έτσι η διάδοση της τεχνογνωσίας μεταξύ των ιθαγενών δεν είναι σε καμία περίπτωση αυτό που πρέπει να γίνει! Αφιλόξενες και στόχος επιθέσεων παντού – εμπρηστικά στην Αλγερία, βίαια στο Μαρόκο – οι υπηρεσίες παραμένουν ανενεργές.

Στην βάση αυτή όλες οι μεταρρυθμίσεις είναι ατελέσφορες. Και πιο συγκεκριμένα κοστίζουν πολύ. Είναι υπερβολικά ακριβές για την ενδοχώρα της Γαλλίας, και οι έποικοι στην Αλγερία δεν διαθέτουν ούτε τα μέσα ούτε την βούληση να τις χρηματοδοτήσουν. Η παροχή σχολικής εκπαίδευσης για τον κάθε ένα – μια μεταρρύθμιση που προτείνεται συχνά – θα κόστιζε 500 δισεκατομμύρια παλιών φράγκων (υπολογίζοντας το ετήσιο κόστος ανά μαθητή στα 32.000 φράγκα). Τώρα το συνολικό εισόδημα της Αλγερίας είναι 300 δισεκατομμύρια. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της βιομηχανοποίησής της Αλγερίας η οποία θα έχει τριπλασιάσει τουλάχιστον το εισόδημα της. Αλλά το αποικιοκρατικό σύστημα, όπως έχουμε δει, αντιτίθεται στην βιομηχανοποίησή της. Η Γαλλία μπορεί να πετάξει δισεκατομμύρια σε μεγάλα έργα: αλλά γνωρίζουμε πολύ καλά ότι τίποτα δεν θα απομείνει από αυτά.

Και όταν μιλάμε για το «αποικιοκρατικό σύστημα», πρέπει να είμαστε σαφείς σχετικά με το τι εννοούμε. Δεν πρόκειται για κάποιον αφηρημένο μηχανισμό. Το σύστημα υπάρχει, λειτουργεί· ο κολασμένος κύκλος της αποικιοκρατίας είναι πραγματικότητα. Αλλά η πραγματικότητα αυτή ενσαρκώνεται σε εκατομμύρια εποίκων, παιδιά και εγγόνια αποικιοκρατών, τα όποια έχουν διαμορφωθεί από την αποικιοκρατία και που σκέπτονται, μιλούν και πράττουν σύμφωνα με τις αρχές του αποικιοκρατικού συστήματος.

Γιατί ο έποικος έχει κατασκευαστεί όπως και ο ιθαγενής· έχει δημιουργηθεί από την λειτουργία του στο εσωτερικό του συστήματος και τα συμφέροντα του.

Συνδεδεμένος με την ενδοχώρα με την αποικιοκρατική συμφωνία, συναλλάσσεται εμπορικά με την Γαλλία, εξασφαλίζοντας ένα παχύ κέρδος, από τα αγαθά της αποικιοκρατούμενης χώρας. Έχει δημιουργήσει ακόμη νέες σοδειές οι οποίες αντανακλούν τις ανάγκες της Γαλλίας πολύ περισσότερο από ότι εκείνες των ιθαγενών. Είναι, κατά συνέπεια, διπρόσωπος και αντιφατικός: έχει ως «πατρίδα» του την Γαλλία, και ως «χώρα» του την Αλγερία. Στην Αλγερία, εκπροσωπεί την Γαλλία και θέλει να έχει εμπορικές σχέσεις μόνο μαζί της. Αλλά τα οικονομικά του συμφέροντα τον φέρνουν σε σύγκρουση με τους πολιτικούς θεσμούς της πατρίδας του. Οι Γαλλικοί θεσμοί είναι εκείνοι της αστικής δημοκρατίας που θεμελιώθηκε στον φιλελεύθερο καπιταλισμό. Συμπεριλαμβάνουν το δικαίωμα στην ψήφο, την ελευθερία του συνδικαλισμού και την ελευθερία του τύπου.

Αλλά ο αποικιοκράτης, τα συμφέροντα του οποίου είναι ευθέως αντίθετα προς εκείνα των Αλγερινών και που μπορεί να βασίσει την εκμετάλλευσή απλά και μόνο στην καταπίεση, μπορεί να αποδεχτεί τα δικαιώματα αυτά μόνο για τον ίδιο και να τα απολαύσει μόνο στην Γαλλία, μεταξύ των Γάλλων. Στον βαθμό αυτό απεχθάνεται την συμβολική καθολικότητα των Γαλλικών θεσμών. Ακριβώς επειδή ισχύουν για όλους, οι Αλγερινοί θα μπορούσαν να διεκδικήσουν τα δικαιώματα αυτά. Μια από τις λειτουργίες του ρατσισμού είναι να συμπληρώνει την λανθάνουσα καθολικότητα του αστικού φιλελευθερισμού: μιας και όλα τα ανθρώπινα όντα έχουν τα ίδια δικαιώματα, ο Αλγερινός πρέπει να καταστεί υπάνθρωπος. Και αυτή η απόρριψη των θεσμών της πατρίδας του, όταν οι συμπολίτες του εύχονται να τις εξάγουν στην χώρα «του», παράγει σε κάθε αποικιοκράτη την αποσχιστική τάση. Δεν ήταν άλλωστε ο πρόεδρος των δημαρχών της Αλγερίας ο οποίος δήλωσε, πριν από μερικούς μήνες: «Αν η Γαλλία υπαναχωρήσει, θα την αντικαταστήσουμε;».

Αλλά η αντίφαση εκφράζεται εντονότερα όταν οι αποικιοκράτες εξηγούν ότι οι Ευρωπαίοι είναι απομονωμένοι μεταξύ των Μουσουλμάνων, σε αναλογία εννέα προς έναν. Και είναι ακριβώς το γεγονός ότι είναι απομονωμένοι που εξηγεί γιατί απορρίπτουν κάθε status που θα απέδιδε εξουσία στην πλειοψηφία. Και, για τον ίδιο λόγο, δεν έχουν άλλη εναλλακτική από το να διατηρούν την θέση τους με την βία.

Αλλά ακριβώς λόγω αυτού – και επειδή η ισορροπία της δύναμης μπορεί μόνο να στραφεί εναντίον τους – χρειάζονται την ισχύ της Γαλλίας, δηλαδή του Γαλλικού Στρατού. Έτσι οι αυτονομιστές είναι υπερ-πατριώτες. Δημοκράτες στην Γαλλία – εφόσον οι θεσμοί μας τους επιτρέπουν να συγκροτούνται ως πολιτική δύναμη στο εσωτερικό – στην Αλγερία, είναι φασίστες που απεχθάνονται την Δημοκρατία αλλά αγαπούν παθιασμένα τον Δημοκρατικό στρατό.

Θα μπορούσαν να είναι έστω και λίγο διαφορετικοί; Όχι. Όχι εφόσον παραμένουν αποικιοκράτες. Έχει συμβεί εισβολείς, μετά την εγκατάστασή τους σε κάποια χώρα, να αναμιγνύονται με τον ντόπιο πληθυσμό και να καταλήγουν στην δημιουργία κάποιου έθνους. Είναι σε αυτές τις περιπτώσεις που βλέπουμε την γέννηση των κοινών εθνικών συμφερόντων – τουλάχιστον για κάποιες τάξεις. Αλλά οι αποικιοκράτες είναι εισβολείς οι οποίοι έχουν αποκοπεί εντελώς από τους αμυνόμενους μέσω της αποικιοκρατικής συμφωνίας: για περισσότερο από έναν αιώνα κατά την διάρκεια του οποίου καταλαμβάνουμε την Αλγερία, δεν έχουν καταγράψει πρακτικά ούτε ένας μεικτός γάμος ή Γάλλο-Μουσουλμανικές φιλίες. Ως αποικιοκράτες το συμφέρον τους είναι να καταστρέψουν την Αλγερία για το όφελος της Γαλλίας. Ως Αλγερινοί θα ήταν υποχρεωμένοι, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, και

στο όνομα των δικών τους συμφερόντων, να ενδιαφερθούν για την οικονομική ανάπτυξη – και κατά συνέπεια την πολιτισμική ανάπτυξη – της χώρας.

Εντωμεταξύ η ενδοχώρα της Γαλλίας έχει πέσει στην παγίδα της αποικιοκρατίας. Εφόσον διακηρύσσει την κυριαρχία της επί της Αλγερίας, συμβιβάζεται με το σύστημα, δηλαδή τους αποικιοκράτες που αποκηρύσσουν τους θεσμούς της. Και η αποικιοκρατία υποχρεώνει την Γαλλία να στέλνει δημοκρατικούς νέους Γάλλους στον θάνατό τους για να προστατεύσουν την τυραννία που οι αντι-δημοκρατικοί αποικιοκράτες ασκούν στους Αλγερινούς. Αλλά ξανά, η παγίδα δουλεύει και ο κύκλος σφίγγει: η καταπίεση που ασκούμε προς όφελος τους τους καθιστά κάθε μέρα όλο και πιο απεχθείς· στον ίδιο βαθμό που τα στρατεύματά μας τους προστατεύουν αυξάνουν τον κίνδυνο που αντιμετωπίζουν, καθιστώντας την παρουσία του στρατού όλο και πιο απαραίτητη. Την χρονιά που διανύουμε ο πόλεμος θα κοστίζει, εάν τον συνεχίσουμε, περισσότερα από 300 εκατομμύρια φράγκα, ποσό που αντιστοιχεί στο σύνολο του Αλγερινού ακαθάριστου εισοδήματος.

Φθάνουμε στο σημείο που το σύστημα αυτοκαταστρέφεται. Οι αποικίες κοστίζουν περισσότερο απ' όσο αποδίδουν. Καταστρέφοντας την Μουσουλμανική κοινότητα, αρνούμενοι την αφομοίωση των Μουσουλμάνων, οι αποικιοκράτες ήταν συνεπείς προς τους εαυτούς τους. Η αφομοίωση υπονοεί ότι οι Αλγερινοί θα κατοχύρωναν όλα τα βασικά δικαιώματα, ότι θα είχαν πρόσβαση στους προνομιακούς και ασφαλιστικούς οργανισμούς μας, ότι θα δημιουργούνταν χώρος στην Γαλλική Εθνοσυνέλευση για εκατό Αλγερινούς βουλευτές, ότι στους Μουσουλμάνους θα διασφαλιζόνταν ένα βιοτικό επίπεδο αντίστοιχο των Γάλλων μέσω αποτελεσματικών γεωργικών μεταρρυθμίσεων και της βιομηχανοποίησης της χώρας. Η αφομοίωση εφαρμοσμένη στα άκρα σήμαινε, απλούστατα, το τέλος της αποικιοκρατίας· πως θα μπορούσε όμως να περιμένει κάποιος κάτι τέτοιο από την ίδια την αποικιοκρατία; Αλλά, μιας και οι αποικιοκράτες δεν έχουν να προσφέρουν στους αποικιοκρατούμενους τίποτα άλλο παρά κακουχίες, μιας και τους κρατούν σε απόσταση, μιας και τους μετατρέπουν σε σύνολο που δεν μπορεί να ενσωματωθεί, η ριζικά αρνητική αυτή νοοτροπία πρέπει να έχει ως απαραίτητο επακόλουθο την παραγωγή μιας αφύπνισης μεταξύ των μαζών. Η συνέπεια της ρευστοποίησης των φεουδαρχικών δομών, μετά την αποδυνάμωση της Αραβικής αντίστασης, ήταν η ανάπτυξη αυτής της συλλογικής συνειδητοποίησης: νέες δομές γεννιούνται. Είναι σαν αντίδραση στον ρατσιστικό διαχωρισμό και στον καθημερινό αγώνα ότι η προσωπικότητα των Αλγερινών ανακάλυψε τον εαυτό της και έχει διαμορφωθεί. Ο Αλγερινός εθνικισμός δεν είναι απλά η αναγέννηση των αρχαίων παραδόσεων, των παλιών προσκολλήσεων· είναι ο μοναδικός τρόπος για τους Αλγερινούς να θέσουν ένα τέλος στην εκμετάλλευσή τους. Ακούσαμε τον Jules Ferry να ανακοινώνει στην Βουλή: «Όπου υπάρχει πολιτική επικυριαρχία, υπάρχει οικονομική επικυριαρχία...». Οι Αλγερινοί πεθαίνουν εξαιτίας της οικονομικής μας επικυριαρχίας, αλλά αντλούν ένα σημαντικό δίδαγμα: για να απαλλάξουν τους εαυτούς τους από αυτήν, αποφάσισαν να επιτεθούν στην πολιτική επικυριαρχία μας. Αυτό διδάξαν οι ίδιοι οι αποικιοκράτες στους αντίπαλους τους· έδειξαν στον διστακτικό ότι καμία άλλη λύση δεν είναι εφικτή παρά μόνο η βία.

Το μοναδικό καλό πράγμα της αποικιοκρατίας είναι ότι, προκειμένου να διαρκέσει, πρέπει να επιδεικνύει την αδιαλλαξία της, και ότι, με την αδιαλλαξία της, προετοιμάζει την καταστροφή της.

Εμείς, ο λαός της ενδοχώρας της Γαλλίας, έχουμε ένα μόνο μάθημα να διδαχτούμε από τα γεγονότα αυτά: η αποικιοκρατία βρίσκεται στην διαδικασία της αυτοκαταστροφής της. Αλλά ρυπαίνει ακόμα την ατμόσφαιρα. Είναι η ντροπή μας· χλευάζει τους νόμους μας ή τους γελοιοποιεί. Μας μολύνει με τον ρατσισμό της· όπως απέδειξε το προχθεσινό επεισόδιο στο Montpellier, υποχρεώνει τους νέους μας να πολεμούν *παρά τους εαυτούς τους* και να πεθαίνουν για τις Ναζιστικές αρχές που εμείς πολεμήσαμε πριν από δέκα χρόνια· επιχειρεί να υπερασπιστεί τον εαυτό της υποκινώντας τον φασισμό ακόμα και εδώ στην Γαλλία. Η δουλειά μας είναι να την βοηθήσουμε να πεθάνει. Όχι μόνο στην Αλγερία αλλά οπουδήποτε κι αν υπάρχει. Οι άνθρωποι που μιλούν για την εγκατάλειψη της Αλγερίας είναι ηλίθιοι. Δεν μπορεί να εγκαταλειφτεί κάτι που δεν μας ανήκε ποτέ. Είναι, εντελώς αντίθετα, ένα ερώτημα που αφορά την δημιουργία μαζί με τους Αλγερινούς νέων σχέσεων μεταξύ μιας ελεύθερης Γαλλίας και της απελευθερωμένης Αλγερίας. Αλλά πάνω απ' όλα να μην επιτρέψουμε στους εαυτούς μας να αποπροσανατολιστούν από τον σκοπό μας με την ρεφορμιστική σύγχυση. Ο νεοαποικιοκράτης είναι ένας ανόητος που πιστεύει ακόμη ότι το αποικιοκρατικό σύστημα μπορεί να διορθωθεί – ή ένας έξυπνος κυνικός που προτείνει μεταρρυθμίσεις επειδή γνωρίζει ότι είναι ατελέσφορες. Οι μεταρρυθμίσεις θα έλθουν στον δικό τους σωστό χρόνο: θα τις δημιουργήσει ο Αλγερινός λαός. Το μόνο που μπορούμε να κάνουμε εμείς και πρέπει να προσπαθήσουμε για αυτό – αλλά είναι το ουσιώδες σήμερα – είναι να αγωνιστούμε στο πλευρό του ώστε να απαλλάξουμε τόσο τους Αλγερινούς όσο και τους Γάλλους από την αποικιοκρατική τυραννία.

[1] Σημείωση: δεν θεωρώ αποικιοκράτες ούτε τους δευτερεύοντες δημοσίους αξιωματούχους, ούτε τους Ευρωπαίους εργαζόμενους οι οποίοι είναι ταυτόχρονα θύα θυμάτα και δικαιούχοι του συστήματος.

[2] Αγωνιστής της ελευθερίας, μέλος του Αλγερινού Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου (FLN).

https://books.google.gr/books?id=1aWEAgAAQBAJ&pg=PA9&lpg=PA9&dq=Les+Temps+Modernes,+N.+123,+Sartre+Algeria+peace+for&source=bl&ots=POq0s2mIKf&sig=GG5Q7kmObY1xRvtQNyMzH-Zmp3g&hl=el&sa=X&ei=ct2UVerlKsuvUceLi_AB&ved=0CDEQ6AEwAg#v=onepage&q=Les%20Temps%20Modernes%2C%20N.%20123%2C%20Sartre%20Algeria%20peace%20for&f=false